

Nr 22**Utbildningsutskottets betänkande med anledning av propositionen 1975:105 om godkännande av avtal om verksamheten vid Hermods stiftelse jämte motion****Propositionen**

I propositionen 1975:105 har regeringen (utbildningsdepartementet) föreslagit

1. att riksdagen godkänner till propositionen fogat avtal mellan staten och Hermods stiftelse,
2. att riksdagen godkänner till propositionen fogat avtal mellan staten, Hermods stiftelse och Liber Grafiska AB.

Hermods stiftelse bedriver sedan länge korrespondensundervisning. Under senare år har i denna verksamhet uppkommit betydande förluster. Stiftelsen saknar möjligheter att med egna medel fortsätta verksamheten. Vissa delar av stiftelsens verksamhet är av stor betydelse för att ge olika studerandegrupper utbildningsmöjligheter. Mot denna bakgrund har mellan staten, stiftelsen och Liber Grafiska Aktiebolag träffats avtal, genom vilka stiftelsens verksamhet överförs till nämnda bolag. Staten åtar sig att till Liber Grafiska Aktiebolag, som ersättning för de förluster bolaget åsamkas till följd av övertagandet, utge 6 milj. kr. före utgången av december 1975. I propositionen föreslås att riksdagen godkänner avtalen.

Motionen

1975:2145 av herr Wachtmeister i Staffanstorp m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar att regeringen inte utan riksdagens godkännande medger Liber Grafiska AB att upphöra med korrespondensundervisning eller väsentligt minska utbudet av sådan verksamhet.

Utskottet

Hermods korrespondensinstitut, som startade år 1898, är sedan år 1951 en stiftelse med ändamål att bedriva till utbildning knuten verksamhet efter ideella och samhällsnyttiga riktlinjer. Korrespondensundervisning bedrivs av stiftelsen genom Hermods skola. År 1967 vidgades Hermods verksamhet till att omfatta förlagsverksamhet, främst på läromedelsområdet. Denna handhas av AB Hermods Läromedel, som jämte Fastighets AB Utbildningscentrum och AB Ph. Lindstedts Universitetsbokhandel är stiftelsens

dotterbolag. Sedan några år har stiftelsen även en konsultenhet för utbildningsfrågor – Hermodskonsult. Stiftelsen bedriver även visst utvecklingsarbete inom korrespondensundervisningen och deltar i internationellt samarbete inom området.

Hermods skola marknadsförde år 1974 ca 500 olika korrespondenskurser. Hermods skola och AB Hermods Läromedel medverkar i den allmänna ungdoms- och vuxenutbildningen genom framställning av kursmaterial och granskning av brevlösningar för studerande inom korrespondensundervisning på gymnasial nivå och vid statens skolor för vuxna i Norrköping och Härnösand. Även studerande vid svenska utlandsskolor och inom arbetsmarknadsutbildningen utnyttjar i vissa fall Hermods stiftelses tjänster. Hermodskonsult anlitas i viss utsträckning av statliga verk för personalutbildning.

Sedan Hermods stiftelse skapades år 1951 har en undervisningsverksamhet vid Hermods efter ideella riktlinjer kunnat drivas till och med år 1972 utan att förluster uppstått. I enlighet med stiftarnas intentioner har stiftelsen under denna period kunnat utdela mer än 2 milj. kr. i stipendier och forskningsbidrag. Enligt uppgift från stiftelsens styrelse kom Hermods i ett allt svårare konkurrensläge när den avgiftsfria statliga och kommunala vuxenutbildningen successivt byggdes ut. År 1973 och 1974 drabbades stiftelsen av ekonomiska svårigheter. Styrelsen begärde därför i skrivelse till utbildningsdepartementet i juli 1974 statligt stöd till sin korrespondensundervisning. Utbildningsministern tillkallade med anledning härav en arbetsgrupp, som överlämnat en den 2 april 1975 dagtecknad promemoria (DsU 1957:7) Samverkan mellan Hermods och staten.

Av handlingarna i ärendet framgår, att styrelsen för Hermods stiftelse den 2 januari 1975 erbjöd staten att som donation överta Hermods skola och att styrelsen den 20 januari 1975 ändrade sitt donationserbjudande till staten till att avse Hermods verksamhet i dess helhet. Arbetsgruppen fann att med sistnämnda styrelsebeslut förutsättningar skapats för statens del att garantera fortlevnaden av Hermods verksamhet (DsU 1975:7, s. 21).

Enligt propositionen tillgodoses korrespondensundervisningens fortbestånd bäst om Hermods verksamhet knyts till Liber Grafiska AB (Liber). Preliminära avtal härom har slutits, dels mellan staten och Hermods stiftelse, dels mellan staten, Hermods stiftelse och Liber.

Avtalen skall för att äga giltighet underställas riksdagen för godkännande.

Enligt motionen 1975:2145 är det ett riksintresse att korrespondensundervisning även i fortsättningen kommer att finnas som alternativ till annan undervisning. Motionärerna föreslår att riksdagen i samband med att riksdagen godkänner avtalet uttalar att regeringen inte utan riksdagens godkännande får medge Liber Grafiska AB att upphöra med korrespondensundervisning eller väsentligt minska utbudet av sådan verksamhet.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner de till propositionen fogade avtalen.

Ifrågavarande avtal bör enligt utskottet uppfattas så, att staten tar på sig ansvaret för att verksamheten vid Hermods kommer att fortsätta så länge behov därav finns. Av utbildningsministerns anförande i propositionen kan inte utläsas att han har för avsikt att genom direkta styråtgärder minska utbildningsutbudet vid Hermods.

Utskottet som finner den av Hermods bedrivna verksamheten värdefull, i synnerhet för många grupper människor som annars inte skulle få tillgång till viss undervisning, förutsätter att större förändringar beträffande nu ifrågavarande utbildning m. m. kommer att underställas riksdagen. Motionen 1975:2145 behöver därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen avslår motionen 1975:2145,
2. att riksdagen godkänner till propositionen 1975:105 fogat avtal mellan staten och Hermods stiftelse,
3. att riksdagen godkänner till propositionen 1975:105 fogat avtal mellan staten, Hermods stiftelse och Liber Grafiska AB.

Stockholm den 15 maj 1975

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herrar Alemyr (s), Larsson i Stafanstorps (c), Jönsson i Arlöv (s), Nordstrandh (m), Gustafsson i Barkarby (s), fru Gradin (s), herr Johansson i Skärstad (c), fru Dahl (s), fru Sundberg (m), herrar Sundgren (s), Karlsson i Mariefred (c), fru Lantz (vpk), herr Jonsson i Alingsås (fp), fru Ekelund (c) och herr Forslund (s).

